

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านต่าง ๆ และโดยส่วนรวม ตลอดจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ขอบเขตที่อยู่อาศัย การร่วมกิจกรรมในชุมชนของผู้สูงอายุ ที่แตกต่างกันกับการปรับตัวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ และสุขภาพอนามัยกับการปรับตัวโดยส่วนรวมของผู้สูงอายุดังกล่าว

ประชากร

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ เบื้องอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างน้อย 2 ปี ไม่มีประวัติโรคร้ายแรง เช่น โรคเบาหวาน เรื้อรัง โรคหัวใจชนิดรุนแรง โรคปอดเรื้อรัง โรคจิตและอัมพาต เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งคัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งเขตอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมี 19 อำเภอ ออกเป็น 4 เขต พื้นที่ โดยอาศัยครรชนิสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งลักษณะภูมิประเทศของแต่ละอำเภอที่มีความคล้ายคลึงกันมา เป็นเครื่องตัดสินในการแบ่งเขตพื้นที่ ดังต่อไปนี้ (แสดงในรูปที่ 1.)

เขต ก. เป็นเขตเมือง มี 1 อำเภอ คือ อำเภอเมือง

เขต ข. เป็นเขตชนบท มี 7 อำเภอ คือ อำเภอสารภี สันกำแพง คอยสะเก็ด สันทราย แม่ริม หางดง และสันป่าคอง

เขต ค. เป็นเขตชนบท มี 7 อำเภอ คือ อำเภอจอมทอง สอด คอยเค่า แม่แตง พร้าว เชียงดาว และฝาง

เขต ง. เป็นเขตชนบท มี 4 อำเภอ คือ แม่เฒ่า อมก๋อย แม่แจ่ม และสะเมิง

2. เลือกตัวอย่างอำเภอที่จะศึกษาจากแต่ละเขตพื้นที่เพื่อเป็นตัวแทนของเขตเมืองและเขตชนบท ดังต่อไปนี้

ในเขตเมือง มี 1 อำเภอ คือ อำเภอเมือง

ในเขตชนบท เลือก เฉพาะเขต ข. และเขต ค. (ยกเว้นอำเภอคอยเค่า) โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เขตละ 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทางดงและอำเภोजอมทอง ซึ่งทั้ง 2 อำเภอมีลักษณะแตกต่างกันในแง่ของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนเขต ง. และอำเภอคอยเค่านั้น ผู้วิจัยได้คัดออก เนื่องจากเป็นเขตท้องที่ที่มีชาวเขาเผ่าต่าง ๆ อยู่มาก และลักษณะชีวิตความเป็นอยู่มีความแตกต่างกับชาวพื้นเมืองทั่วไป นอกจากนี้ ในการสำรวจของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2524 พบว่ามีปัญหาทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ไม่เป็นตัวแทนของกลุ่มใหญ่ได้ ผู้วิจัยจึงตัดเขต ง. ออกไปไม่ได้นำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

3. หาค่าขนาดตัวอย่างประชากร โดยให้กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ด้วยระดับความมีนัยสำคัญ เท่ากับ .05 จะได้ขนาดตัวอย่างประมาณ 120 คน จากประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น 84,586 คน (เทียบจากตารางขนาดตัวอย่างประชากรของ Taro Yamane อ้างใน ประคอง กรรณสูต 2525 : 13)

4. ประมาณขนาดตัวอย่างประชากรผู้สูงอายุในเขตเมืองและในเขตชนบทเพื่อให้เป็นตัวแทนของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ ในอัตราส่วน 1 : 4 ทั้งนี้เพราะจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่าในเขตเมืองมีผู้สูงอายุน้อยกว่าผู้สูงอายุในเขตชนบท ดังนั้นจึงได้ประมาณขนาดตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเมือง และเขตชนบทโดยวิธีดังกล่าว ได้ขนาดตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

เขต	จำนวนผู้สูงอายุ	จำนวนตัวอย่าง
เมือง	14,928	24
ชนบท	69,658	96
รวม		120

จากตารางตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเมืองมีน้อย ผู้วิจัยจึงได้ปรับขนาดตัวอย่างผู้สูงอายุ ทั้งในเขตเมือง และในเขตชนบท เป็นผู้สูงอายุในเขตเมือง ประมาณ 20 คน ในเขตชนบท ประมาณ 90 คน เพื่อให้เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล

และเนื่องจากเขตชนบทของจังหวัดเชียงใหม่ คือในเขต ข. และเขต ค. มีลักษณะ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้แบ่งตัวอย่างประชากรในเขตชนบท ออกเป็น 2 กลุ่ม จาก 2 อำเภอ ที่สุ่มได้ในข้อ 2. ในอัตราส่วน 1 : 1.5 ได้ขนาดตัวอย่าง ดังตารางต่อไปนี้

อำเภอ	จำนวนตัวอย่าง
หางดง	50
จอมทอง	40
รวม	90

5. ทำการเลือกตำบลที่จะเข้าศึกษาเก็บข้อมูลจากแต่ละอำเภอโดยทำการคัดเลือก อำเภอละ 2 ตำบล รวม 6 ตำบล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงด้วยว่าตำบลที่จะคัดเลือกต้องเข้าไปรวบรวมข้อมูลได้ โดยเฉพาะในเขตชนบท รถจะต้องเข้าถึงได้ และมีความปลอดภัยแก่ผู้วิจัย

6. ทำการคัดเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละตำบล ตามที่หาค่าขนาดตัวอย่างไว้ใน ข้อ 4. โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากประชากรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละอำเภอ ตำบล แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

อำเภอ	ตำบล	จำนวนตัวอย่างประชากร
เมือง	ตำบลสุเทพ	15
	ตำบลหายยา	15
ทางดง	ตำบลหนองแก้ว	25
	ตำบลทางดง	25
จอมทอง	ตำบลบ้านหลวง	20
	ตำบลคอดอยแก้ว	20
รวม		120

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ

1. เครื่องชั่งน้ำหนัก
2. เทปวัดส่วนสูง
3. แบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ

สำหรับแบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้
คือ

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาทฤษฎีการปรับตัวของรอย
2. รวบรวมความรู้ และแนวคิดทั้งหลายมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้สูงอายุ เป็นคำถามชนิด ปลายปิด และปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2. แบบสัมภาษณ์ เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ และสุขภาพอนามัย จำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามทั้ง ทางบวก และ ทางลบ เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้ คือ ให้ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน

ถ้าเป็นคำถามทางบวก คือ ข้อ 1,2,3,4,6,8,9,11,12,15,16,17,18 และ 20

ตอบใช่ ได้ 1 คะแนน

ตอบไม่ใช่ ได้ 0 คะแนน

ถ้าไม่ทราบ ได้ 0 คะแนน

ถ้าเป็นคำถามทางลบ คือ ข้อ 5,7,10,13,14 และ 19

ตอบใช่ ได้ 0 คะแนน

ตอบไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน

ถ้าไม่ทราบ ได้ 0 คะแนน

หมายเหตุ : การที่มีข้อความ "ไม่ทราบ" นี้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เดาคำตอบ

ตัวอย่างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 2

"อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ของผู้ที่ย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ จะมีการเสื่อมหน้าที่"

ตอนที่ 3. แบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินการปรับตัวของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยดัดแปลงจากเกณฑ์ประเมินการปรับตัวของผู้ป่วยมัธยาสติเนียบกราวิส ของ วารุณี ศิรณวัฒนากุล (2526) ที่ใช้ทฤษฎีการปรับตัวเป็นหลักในการสร้างเช่นกัน

แบบประเมินดังกล่าวมี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. แบบประเมินการปรับตัวด้านสรีรวิทยา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และความรู้สึกของผู้สูงอายุ ในด้านการปรับตัวตามความต้องการด้านสรีรวิทยา ในช่วงระยะที่ย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นต้นมา มีทั้งหมด 13 ข้อ ประกอบด้วย

ก. การทำกิจกรรมและการพักผ่อน	2 ข้อ
ข. อาหาร	3 ข้อ
ค. การขับถ่าย	2 ข้อ
ง. การได้รับน้ำ	2 ข้อ
จ. ออกซิเจนและการไหลเวียนเลือด	2 ข้อ
ฉ. การควบคุมการทำงานของร่างกาย	2 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้คือ

ถ้าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมตามแบบแผนที่เหมาะสม และ/หรือ ไม่มีอาการผิดปกติ แสดงว่ามีการปรับตัวดีมาก จะให้คะแนน เท่ากับ 3 คะแนน

ถ้าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากแบบแผนที่เหมาะสม นาน ๆ ครั้ง และ/หรือ มีอาการผิดปกติ นาน ๆ ครั้ง แสดงว่ามีการปรับตัวดี จะให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ถ้าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากแบบแผนที่เหมาะสมบ่อย ๆ ครั้ง และ/หรือ มีอาการผิดปกติบ่อย ๆ ครั้ง แสดงว่ามีการปรับตัวปานกลาง จะให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ถ้าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากแบบแผนที่เหมาะสมทุกครั้ง และ/หรือ มีอาการผิดปกติตลอดเวลา แสดงว่า มีการปรับตัวไม่เหมาะสม จะให้คะแนน เท่ากับ 0 คะแนน

ตัวอย่าง : ในข้อ 1.2 ของส่วนที่ 1

ด้านสรีรวิทยา	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่เหมาะสม
1.2 การนอนหลับของท่าน เป็นอย่างไร	นอนหลับง่าย และหลับใน เวลากลางวัน ประมาณวันละ 7 ชั่วโมง	นอนหลับง่าย และหลับใน เวลาประมาณ 5 ชั่วโมง	นอนหลับง่ายและ หลับในเวลา กลางคืนประมาณ 3 ชั่วโมง	นอนไม่หลับและ ต้องใช้ยานอน หลับเสมอ

ส่วนที่ 2. แบบประเมินการปรับตัวด้านทัศนคติ บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ และความรู้สึกของผู้สูงอายุ ตามพฤติกรรมการปรับตัวด้านต่าง ๆ ดังกล่าว มีจำนวน 33 ข้อ ได้แก่

ก. ด้านทัศนคติ	18 ข้อ
ข. ด้านบทบาทหน้าที่	8 ข้อ
ค. ด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น	7 ข้อ

ข้อคำถามในส่วนนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้ง ทางบวก และ ทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ คือ

ถ้าเป็นคำถาม ทางบวก

ไม่ใช้ ให้	0 คะแนน
ใช้บางเวลา ให้	1 คะแนน
ใช้บ่อย ๆ ครั้ง ให้	2 คะแนน
ใช้ตลอดเวลา ให้	3 คะแนน

ถ้าเป็นคำถามทางลบ

ไม่ใช้ ให้	3 คะแนน
ใช้บางเวลา ให้	2 คะแนน
ใช้บ่อย ๆ ครั้ง ให้	1 คะแนน
ใช้ตลอดเวลา ให้	0 คะแนน

ตัวอย่าง :

ข้อความ	ไม่ใช้	ใช้		
		บางเวลา	บ่อย ๆ ครั้ง	ตลอดเวลา
ก. ด้านทัศนคติ				
1. ท่านรู้สึกพอใจในรูปร่างและลักษณะของท่านดังที่เป็นอยู่				
ข. ด้านบทบาทหน้า				
1. ท่านรู้สึกกังวลที่จะต้องเป็นภาระต่อครอบครัว				
ค. ด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น				
1. ท่านรู้สึกกลัวว่าจะไม่ได้รับความสนใจจากผู้อื่น				

ลักษณะตัวอย่างคำถามในด้านอัตตมโนทัศน์ นี้เป็นคำถามทางบวก ถ้าผู้สูงอายุตอบ "ไม่ใช่" จะได้คะแนนเท่ากับ 0 ส่วนคำถามในด้านบทบาทหน้าที่เป็นคำถามทางลบ ถ้าผู้สูงอายุตอบ "ไม่ใช่" จะได้คะแนนเท่ากับ 3 และคำถามในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น เป็นคำถามทางลบ ถ้าตอบ "ไม่ใช่" จะได้ 3 คะแนน เช่นเดียวกัน

เกณฑ์การตัดสิน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินการปรับตัวของผู้สูงอายุโดยตัดสินจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้คือ

1. ถ้าได้ระดับคะแนน 0.00 - 0.49 คะแนน หมายถึง การปรับตัวไม่เหมาะสม
2. ถ้าได้ระดับคะแนน 0.50 - 1.49 คะแนน หมายถึง การปรับตัวไม่เหมาะสม
3. ถ้าได้ระดับคะแนน 1.50 - 2.49 คะแนน หมายถึง การปรับตัวเหมาะสมปานกลาง
4. ถ้าได้คะแนน 2.50 - 3.00 คะแนน หมายถึง การปรับตัวเหมาะสมดี

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ (Content Validity)

ในการหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์ และการพยาบาล ซึ่งมีประสบการณ์ในการดูแล และให้การพยาบาลผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแพทย์ 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาล 7 ท่าน รวมเป็น 8 ท่าน *

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการตรวจหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ "ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบค้ำจุนกับการปรับตัวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่" จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อชี้แจง ความประสงค์เกี่ยวกับการตรวจสอบและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ก. ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุและสุขภาพอนามัยมีความครอบคลุมหรือไม่
- ข. พฤติกรรมการปรับตัวของผู้สูงอายุมีความครอบคลุมหรือไม่

* รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน อยู่ในภาคผนวก

ค. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเหตุการณ์การปรับตัวทั้ง 4 ด้าน มีความถูกต้องและชัดเจนเพียงใด

ง. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม ชัดเจน หรือไม่

หลังจากหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมารวบรวมแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เกณฑ์การตัดสินความตรงตามเนื้อหา ตัดสินจากความเห็นชอบที่ตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1. เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ มี 9 ข้อ

ตอนที่ 2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุและสุขภาพอนามัย มีจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3. แบบสัมภาษณ์ การปรับตัวของผู้สูงอายุ แบ่งเป็น

ส่วนที่ 1. เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสรีรวิทยา มีจำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 2. เกี่ยวกับการปรับตัวด้านทัศนคติ บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์

เกี่ยวข้องกับผู้อื่น มีจำนวน 14 ข้อ 6 ข้อ และ 6 ข้อ ตามลำดับ

การนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้

ผู้วิจัยได้ทดลองนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากรที่มีคุณสมบัติเหมือนกับตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 10 คน ที่คลินิกผู้สูงอายุ โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ ซึ่งเป็นคลินิกที่รับตรวจสุขภาพผู้สูงอายุทั่วไป ผลปรากฏว่า ข้อคำถามบางข้อใช้ภาษาที่ค่อนข้างยาก ผู้สูงอายุไม่เข้าใจ จึงไม่สามารถตอบได้ ทำให้การสัมภาษณ์ใช้เวลานานเกิน 1 ชั่วโมง จึงได้นำมาปรับปรุงคำถามให้ง่ายขึ้น แคล้งเนื้อหาเดิมไว้ เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา จำนวน 20 คน ที่อำเภอเมือง 10 คน และ อำเภอหางดง 10 คน แล้วคำนวณหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ โดยในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ และสุขภาพอนามัย ใช้สูตรหาความเที่ยงแบบ

คูเดอริชาร์ดสัน (K-R 20) * ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 นี้ เท่ากับ 0.85

ส่วนตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินการปรับตัวของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบของ ฮอยท์ (Hoyt's Analysis of Variance)** ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หรือผู้ช่วยวิจัยที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 ท่าน โดยได้ทำความเข้าใจและตกลงเกี่ยวกับวิธีการสัมภาษณ์ล่วงหน้า ในการดำเนินการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปติดต่อกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือแจ้งไปยังอำเภอที่จะเข้าเก็บข้อมูลทราบ

2. นัดหมายสาธารณสุขอำเภอ ร่วมชี้แจงให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พร้อมนัดวัน เวลาที่จะไปสัมภาษณ์ผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแต่ละราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นใช้เวลาในการสัมภาษณ์ คนละประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้สูงอายุแต่ละราย

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 มาหาค่าคะแนน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ดังนี้

* ** รายละเอียดของการหาค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์อยู่ในภาคผนวก

ตอนที่ 1 นำเสนอในรูปของอัตราส่วนร้อยละ ของสถานภาพของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวของผู้สูงอายุ

ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน โดยเทียบกับเกณฑ์ตัดสินที่กำหนดไว้คือ

กลุ่มที่มีการปรับตัวดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 - 3.00 คะแนน

กลุ่มที่มีการปรับตัวเหมาะสมปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 - 2.49

คะแนน

กลุ่มที่มีการปรับตัวไม่เหมาะสม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 - 1.49 คะแนน

ตอนที่ 3 หาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงใหม่ กับองค์ประกอบหัตถกรรมต่าง ๆ โดยการทดสอบค่า ไค-สแควร์ (χ^2)

ตอนที่ 4 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนความรู้ และคะแนนการปรับตัวทั้งหมด ของผู้สูงอายุ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันแล้วทดสอบความมีนัยสำคัญ ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่คำนวณได้ในกรณีที่มีตัวอย่างประชากรมีขนาดเล็ก โดยใช้ค่า t ทดสอบ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการปรับตัวของผู้สูงอายุ ทั้งโดยส่วนรวมและในแต่ละด้านแล้วเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนดให้โดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 80})$$

เมื่อ \bar{X} คือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือผลรวมของคะแนนทั้งหมด N จำนวน

N ค่าจำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 81})$$

เมื่อ SD คือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ คือผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัว

$\sum X^2$ คือผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N คือจำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคัดสรรในเรื่องเพศ ขอบเขตที่อยู่อาศัย การร่วมกิจกรรมกลุ่มในชุมชนผู้สูงอายุ กับการปรับตัวของผู้สูงอายุ โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right] \quad (\text{ประคอง วรรณสุด 2525 : 143})$$

- เมื่อ χ^2 คือสัญลักษณ์ของ ไค-สแควร์
 \sum คือผลรวมตั้งแต่ช่วงแรกถึงช่วงสุดท้าย
 f_o คือความถี่ที่ได้จากการปฏิบัติ
 f_e คือความถี่ที่คาดว่าจะ เป็นจริง

หลังจากนั้นคำนวณหาอัตราของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีมากน้อยอย่างไร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการฉจร (Contingency Coefficiency) โดยใช้สูตร

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + N}} \quad (\text{ประคอง วรรณสุด 2525 : 187})$$

- เมื่อ χ^2 คือสัญลักษณ์ของ ไค-สแควร์
 N คือ จำนวนประชากรตัวอย่าง

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ และสุขภาพอนามัย กับคะแนนการปรับตัว โดยใช้สูตร

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{ชูศรี วงศ์รัตน์ 2525 : 226})$$

- เมื่อ r คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนน 2 ชุด
 $\sum X$ คือผลรวมของคะแนนชุดที่ 1
 $\sum Y$ คือผลรวมของคะแนนชุดที่ 2
 $\sum X^2$ คือผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 แต่ละคะแนนยกกำลังสอง
 $\sum Y^2$ คือผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 แต่ละคะแนนยกกำลังสอง
 $\sum XY$ คือผลรวมของผลคูณของคะแนนทั้งสองชุด
 N คือจำนวนตัวอย่าง

แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสูตร : -

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

(บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ 2524 :

240)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย